

Jurij Senegačnik

GEOGRAFIJA SLOVENIJE

SAMOSTOJNI DELOVNI ZVEZEK ZA 9. RAZRED

REŠITVE VAJ

NARAVNOGEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Vaja 1

- 1 Luksemburg
- 2 Slovenija
- 3 Slovaška
- 4 Slovenija
- 5 Hrvaška
- 6 Madžarska

Vaja 2

Pravilni odgovori so 3, 4 in 5.

Vaja 3

PREHODNOST

Vaja 4

ugrofinski narodi – severovzhod
južnoslovanski narodi – jugovzhod
germanski narodi – sever
romanski narodi – zahod

Vaja 5

- 5 Dinarskokraške pokrajine
- 3 Obpanonske pokrajine
- 1 Alpske pokrajine
- 2 Predalpske pokrajine
- 4 Obsredozemske pokrajine

Vaja 6

- Slika št. 1: Alpske pokrajine
Slika št. 2: Obsredozemske pokrajine
Slika št. 3: Predalpske pokrajine
Slika št. 4: Obpanonske pokrajine
Slika št. 5: Dinarskokraške pokrajine

Vaja 7

- a) Ime kamnine: tonalit, vrsta kamnin: magmatske
- b) Ime kamnine: prod, vrsta kamnin: sedimentne kamnine
- c) Ime kamnine: apnenec, vrsta kamnin: sedimentne kamnine
- č) Ime kamnine: fliš, vrsta kamnin: sedimentne kamnine

Vaja 8

PEŠČENJAK

Vaja 9

2 paleozoik
1 kvartar
4 alpidsko gubanje

Vaja 10

- a) Kredarica
- b) Portorož
- c) Maribor
- č) Kredarica
- d) Kredarica
- e) Portorož

Vaja 11

Večino padavin prinesejo k nam *zahodni* vetrovi. V *jugozahodnem* delu države se kažejo močni vplivi Sredozemlja, na preostalem delu ozemlja pa so bolj izraziti vplivi evropske *celine*. Večina Slovenije ima zato *zmerno celinsko* podnebje. V gorah so temperature *nižje* kot v nižinah. V gorskem svetu pade tudi *več* padavin kot v nižinah. Tamkajšnje podnebje imenujemo *gorsko* podnebje. Zlasti v hladni polovici leta se na dno kotlin, dolin in kraških polj uleže *hladnejši* zrak, ki od tam izpodrine *toplejši* zrak. Ta pojav imenujemo *temperaturni obrat*. Nanj pogosto opozarja plast *mege*, ki leži na dnu kotline.

Vaja 12

Številke pravih trditev so 3, 4, 5 in 7.

Vaja 13

- a) V Sloveniji je pod površjem celo več vode kot na njem zaradi kamninske sestave. Skoraj polovica našega ozemlja je kraško površje, kjer ni površinskih tekočih voda, ampak se voda pretaka pod površjem. Več krasa je na zahodu Slovenije, kjer je tudi več padavin.
- b) Naše največje zaloge podzemeljske vode so skrite v apnencih na kraškem površju in v nesprijetih usedlinah (produ, pesku).
- c) Naša najpomembnejša območja podtalnice so na dnu kotlin in ravnin.
- č) Naša najbolj vodnata reka je Drava.
- d) Tri naša največja naravna jezera so Cerkniško, Bohinjško in Blejsko.

DRUŽBENOGEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Vaja 14

PODTALNICA

Vaja 15

- 3 suburbanizacija
- 5 industrializacija
- 7 rodnost
- 1 umrljivost
- 2 urbanizacija

Vaja 16

- a) Slovenija je tedaj kot industrijsko najbolj razviti del Jugoslavije najbolj množično pritegovala delovno silo iz drugih delov nekdanje države.
- b) Takoj po osamosvojitvi se je del priseljencev vrnil v republike, iz katerih so prišli.

Vaja 17

Od leve proti desni si sledijo starostne piramide za leta 1991, 1948, 2002 in 1971.

Vaja 18

Številke pravih trditev so 2, 4 in 6.

Vaja 19

- a) Delež Slovencev je višji na podeželju.
- b) Zato ker je na tem območju zelo močno zastopano prebivalstvo madžarske narodnosti.

Vaja 20

Večino Slovencev na Hrvaškem uvrščamo med izseljence (v). Na Madžarskem (v) živijo Slovenci v pokrajini z imenom Slovensko (v) Porabje. Kulturno in gospodarsko središče porabskih (v) Slovencev je mesto Debrecen (*Monošter*). Koroški (v) Slovenci živijo predvsem na obrobju Graške (*Celovške*) kotline. Večina njihovih ustanov je v Beljaku (*Celovcu*). Največja slovenska zamejska skupnost živi v sosednji Avstriji (*Italiji*), kjer šteje skoraj 100 000 ljudi. V Italiji so Slovenci dolgo uživali največ pravic na Tržaškem (v) in Goriškem (v).

Vaja 21

- a) med podeželska naselja
- b) za levo
- c) Po vsej Sloveniji najdemo desno obliko, za predalpska hribovja pa je še posebej značilna leva oblika.

Vaja 22

število <i>naselij</i> v Sloveniji	6000
vas oziroma vaško naselje	vezanost na okoliška <i>zemljišča</i>
širjenje <i>mestnega</i> načina življenja na podeželju	urbanizacija podeželja

zaselek	nima več kot <i>deset</i> domačij
slovenska mesta muzeji	<i>Ptuj, Škofja Loka in Piran</i>
edini mesti z več kot 50 000 prebivalci	Maribor in <i>Ljubljana</i>

Vaja 23

- a) v velikostnih razredih nad 30 ha in 5 do 10 ha
- b) približno desetkrat
- c) imamo preveč premajhnih gospodarstev

Vaja 24

leva slika ogozdovanje, desna slika ozelenjevanje

Vaja 25

- a) kmetijske površine
- b) povečal se je
- c) povečala se je

Vaja 26

ostarela kmečka delovna sila – pomanjkanje nasledstva na kmetijah
veliko število parcel – zemljiška razdrobljenost
spreminjanje njiv v travnike – ozelenjevanje
zaraščanje zemljišč z gozdom – ogozdovanje
nepovratna izguba obdelovalnih zemljišč – zazidava in gradnja prometnic
močvirna ali sušna zemljišča – melioracije

Vaja 27

- a) DA
 - b) NE
- V Sloveniji so najbolj gozdnote Dinarskokraške pokrajine.
- c) DA
 - č) NE

Po osamosvojitvi se je delež ne dovolj premišljene sečnje povečal.

Vaja 28

Učenec na nemo karto naše države s krožci in trikotniki različnih barv vriše najpomembnejše rudarske in energetske objekte ter zraven napiše njihova imena: rudnik lignita v Velenju, črpališče zemeljskega plina pri Lendavi, termoelektrarna Šoštanj, jedrska elektrarna v Krškem.

Vaja 29

Pozitivne posledice: dajejo obnovljivo energijo, ne onesnažujejo ozračja, ne vplivajo na globalno segrevanje ozračja, energija je relativno poceni itd.

Negativne posledice: izgradnja HE je velik poseg v pokrajino, akumulacijska jezera lahko zalijejo velike dele površja in potrebno je preseliti ljudi, jezera za jezovi se sčasoma zasipajo z gradivom, spremenijo se življenjske razmere za ribe itd.

Možnih je še več drugih odgovorov. Bistvo vaje je v tem, da učenec samostojno razmišlja in uri iskanje odgovorov prek interneta.

Vaja 30

1 Formin, 2 Zlatoličje, 3 Mariborski otok, 4 Fala, 5 Ožbalt, 6 Vuhred, 7 Vuzenica, 8 Dravograd, 9 Brežice, 10 Krško, 11 Blanca, 12 Boštanj, 13 Vrhovo, 14 Medvode, 15 Mavčiče, 16 Moste, 17 Solkan, 18 Plave, 19 Dobljar

Vaja 31

VELENJE

Vaja 32

Pravilni trditvi sta 2 in 4.

Vaja 33

Karta levo – glavne železniške povezave, karta desno – glavne cestne povezave

- Omrežje glavnih cest se križa v Ljubljani, omrežje glavnih železnic pa v Zidanem mostu.
- Krak se imenuje Slovenika. Je del V. koridorja.
- Krak se imenuje Ilirika. Je del X. koridorja.

Vaja 34

- Leva slika prikazuje Luko Koper.
- Njen pomen se je še posebej povečal po osamosvojitvi in vključitvi Slovenije v EU.
- Letališče Jožeta Pučnika
- v Mariboru in Portorožu

Vaja 35

- počitniška bivališča
- poslovni turizem
- temelj za razvoj turizma

Vaja 36

a) Oblika turizma: <i>gorski turizem</i>
Naravnogeografska enota: <i>Alpske pokrajine</i>	b) Oblika turizma: <i>zdraviliški turizem</i>
Naravnogeografska enota: <i>Obpanonske pokrajine</i>
c) Oblika turizma: <i>obmorski turizem</i>
Naravnogeografska enota: <i>Obsredozemske pokrajine</i>	

Vaja 37

EMISIJE

Vaja 38

SMRAD

Vaja 39

- To je razvoj, ki zagotavlja zadovoljevanje potreb tudi prihodnjim generacijam.
- Onesnaženost zraka je največja v nekaterih kotlinah in dolinah zaradi vetrovne zatišnosti in večje zgostitve virov onesnaževanja.
- Ko rečemo, da imajo reke samočistilno sposobnost, imamo v mislih, da se kakovost rek ob toku navzdol počasiboljšuje.

č) Namen območij Natura 2000 je varovanje življenjskih prostorov ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

Vaja 40

Učenec poišče in napiše ime regijskega parka, najbližjega njegovemu domačemu kraju.

Vaja 41

Učenec poišče in napiše imena treh regijskih parkov, najbližjih njegovemu domačemu kraju.

SLOVENSKE POKRAJINE

Vaja 42

PLANICA

Vaja 43

- a) korita
- b) melišče
- c) kotlič
- č) žlebiči

Vaja 44

- a) klimogram levo – Stara Fužina, klimogram desno – Planina pod Golico
- b) Temperature so v Stari Fužini nižje tedaj, ko nastane temperaturni obrat. Hladen zrak se v Bohinju uleže na dno kotline, na območju Planine pod Golice, ki leži nad plastjo hladnega zraka, pa je topleje.
- c) V Stari Fužini pade več padavin zato, ker leži sredi gorate okolice bolj zahodno od Planine pod Golico. Količina padavin namreč pojema od zahoda proti vzhodu.

Vaja 45

- a) gručasta naselja
- b) živinoreja
- c) seniki
- č) v počitniška bivališča
- d) nekje pri 1700 m

Vaja 46

a) Ime dejavnosti: *jadrarno padalstvo*
Množičnost: *ni množična*
Letni čas: *poletje*

b) Ime dejavnosti: *planinstvo*
Množičnost: *zelo množična*
Letni čas: *poletje*

c) Ime dejavnosti: *smučanje*
Množičnost: *zelo množična*
Letni čas: *zima*

č) Ime dejavnosti: *gorsko kolesarstvo*
Množičnost: *zelo množična*
Letni čas: *poletje*

Vaja 47

- 1 Julijske Alpe
- 2 Kamniško-Savinjske Alpe
- 3 Karavanke
- A Soča
- B Sava Bohinjka
- C Sava Dolinka
- Č Kokra
- D Kamniška Bistrica
- E Savinja
- F Meža
- G Bohinjsko jezero
- H Triglavska jezera
- 4 Bovška kotlina
- 5 Pokljuka
- 6 Jelovica
- 7 Mežaklja
- 8 Velika planina
- 9 Predel
- 10 Vršič
- 11 Korensko sedlo
- 12 Ljubelj
- 13 Jezerski vrh
- 14 Trenta
- 15 Logarska dolina
- 16 Bovec
- 17 Kranjska Gora
- 18 Jesenice
- 19 Tržič
- 20 Jezersko

Vaja 48

klimogram levo – Celje, klimogram desno – Brnik

Vaja 49

<i>dna dolin in kotlin</i>	prevlada gručastih <i>naselij</i>
prisojna <i>pobočja</i> in uravnave	prevlada zaselkov in <i>samotnih kmetij</i>
predalpska <i>hribovja</i>	v ospredju sta živinoreja in izkoriščanje <i>gozda</i>
predalpske kotline in večje <i>doline</i>	v ospredju so <i>storitvene</i> dejavnosti in industrija

Vaja 50

Zahodno predalpsko hribovje: 3, 4, 7, 8, 9
 Vzhodno predalpsko hribovje: 2, 5, 6, 10

Vaja 51

- 3 hidroelektrarne
- 4 šotna barja
- 5 termoelektrarnam

2 apnenčaste kraške planote

Vaja 52

a)

- 1 Idrijsko hribovje
- 2 Cerkljansko hribovje
- 3 Škofjeloško hribovje
- 4 Polhograjsko hribovje
- 5 Posavsko hribovje
- 6 Zgornja Savinjska dolina
- 7 Velenjska kotlina
- 8 Vitanjske Karavanke
- 9 Pohorsko Podravje
- 10 Dežela in Blejski kot
- 11 Dobrave
- 11 Kranjsko-Sorško polje
- 13 Kamniškobistriško polje
- 14 Ljubljansko polje
- 15 Ljubljansko barje
- 16 Celjska kotlina
- A Soča
- B Idrijca
- C Bača
- Č Poljanska Sora
- D Sava
- E Ljubljana
- F Savinja
- G Paka
- H Mislinja
- I Meža
- J Drava
- K Blejsko jezero

b)

- 17 Pohorje
- 18 Kozjak
- 19 Trojane
- 20 Kobarid
- 21 Tolmin
- 22 Cerčno
- 23 Idrija
- 24 Železniki
- 25 Bled
- 26 Radovljica
- 27 Kranj
- 28 Škofja Loka
- 29 Kamnik
- 30 Domžale
- 31 Ljubljana
- 32 Vrhnika
- 33 Litija
- 34 Trbovlje
- 35 Zagorje

- 36 Hrastnik
- 37 Laško
- 38 Celje
- 39 Žalec
- 40 Velenje
- 41 Slovenj Gradec
- 42 Ravne na Koroškem
- 43 Dravograd

Vaja 53

3, 10

Vaja 54

- a) vodna jama
- b) suha jama
- c) B
- č) stalagmit
- d) stalaktit
- e) kapniški steber
- f) siga
- g) brezno
- h) Koliševka, ta pojav je nastal tako, da se je udrl jamski strop.

Vaja 55

- a) kraško polje
- b) suha dolina
- c) presihajoče jezero
- č) vrtača

Vaja 56

levi klimogram – Nanos, desni klimogram – Postojna

- a) Na Nanosu pade več padavin kot v Postojni zato, ker je Nanos dvignjena gorska planota, Postojna pa leži nižje v kotlini. Poleg tega leži Nanos zahodno od Postojne in ima že zato več padavin.
- b) Temperature so na Nanosu nižje zaradi večje nadmorske višine.

Vaja 57

1, 2, 6

Vaja 58

- a)
- 1 Pivka
- 2 Notranjsko podolje
- 3 Bloke
- 4 Krimsko hribovje
- 5 Ribniško-Kočevsko podolje
- 6 Suha krajina
- 7 Dolenjsko podolje

8 Gorjanci
 9 Bela krajina
 A Krka
 B Kolpa
 C Cerknjsko jezero

b)
 10 Banjšice
 11 Trnovski gozd
 12 Nanos
 13 Javorniki
 14 Snežnik
 15 Kočevski rog
 16 Planinsko polje
 17 Cerknjsko polje
 18 Babno polje
 19 Postojnska vrata
 20 Logatec
 21 Postojna
 22 Cerknica
 24 Trebnje
 25 Ribnica
 26 Kočevje
 27 Črnomelj
 28 Metlika

Vaja 59

Značilnosti	Kraške pokrajine	Flišne pokrajine
kamnina	<i>apnenec</i>	<i>fliš</i>
tekoče vode	<i>pod površjem</i>	<i>na površju</i>
prsti	<i>manj rodovitne</i>	<i>bolj rodovitne</i>

slika levo – flišna pokrajina, slika desno – kraška pokrajina

Vaja 60

klimogram levo – Ilirska Bistrica, klimogram desno – Portorož

- a) V Ilirski Bistrici pade več padavin kot v Portorožu zato, ker leži v vznožju masiva Snežnika, ki prejema zelo veliko padavin.
 b) Temperature so poleti in pozimi v Portorožu višje kot v Ilirski Bistrici zato, ker leži Portorož ob morju in ima manjšo nadmorsko višino.

Vaja 61

slika levo – pristaniške dejavnosti, slika desno – turizem
 slika levo – vinogradništvo, slika desno – cvetličarstvo

Vaja 62

RIBOLOV

Vaja 63

- 1 Koprsko primorje
- 2 Vipavska dolina (z Goriškim poljem)
- 3 Goriška brda
- 4 Brkini (z dolino Reke)
- 5 Kras
- 6 Nova Gorica
- 7 Ajdovščina
- 8 Vipava
- 9 Sežana
- 10 Koper
- 11 Izola
- 12 Piran
- 13 Portorož
- 14 Ilirska Bistrica
- A Dragonja
- B Reka
- C Vipava
- Č Tržaški zaliv

Vaja 64

klimogram levo – Veliki Dolenci, klimogram desno – Novo mesto

Oba kraja imata skoraj enako razporeditev temperatur, razlikujeta pa se po količini padavin. Kraj Veliki Dolenci sem prepoznal po manjši količini padavin, saj leži bolj proti severovzhodu Slovenije, kjer je najmanj padavin. Novo mesto ima več padavin saj leži bolj proti jugozahodu v bližini visokih dinarskokraških planot, ki kot orografska pregrada omogočajo nastanek večje količine padavin.

Vaja 65

- a) mrtvica
- b) V takšnih jezerih in močvirjih se je ohranil edinstven rastlinski in živalski svet.
- č) Rečno strugo na desni sliki so utrdili s kamenjem in zgradili zaščitne nasipe. Človek je v naravno okolje posegel zato, ker je reka poplavljala.

Vaja 66

Pravilne so trditve št. 2, 3, 5 in 6.

Vaja 67

- 1 univerza
- 3 Pesnica
- 2 evangeličani
- 5 Lendava

Vaja 68

- a)
- 1 Goričko
- 2 Pomurska ravnina

- 3 Slovenske gorice
- 4 Dravsko in Ptujsko polje
- 5 Haloze
- 6 Vzhodna Krška kotlina
- 7 Zahodna Krška kotlina ali Novomeška pokrajina
- A Ledava
- B Mura
- C Ščavnica
- Č Pesnica
- D Drava
- E Dravinja
- F Voglajna
- G Sotla
- H Krka

b)

- 8 Lendava
- 9 Murska Sobota
- 10 Gornja Radgona
- 11 Ljutomer
- 12 Ormož
- 13 Ptuj
- 14 Maribor
- 15 Slovenska Bistrica
- 16 Slovenske Konjice
- 17 Krško
- 18 Brežice
- 19 Novo mesto
- 20 Radenci
- 21 Moravske toplice ali Terme 3000
- 22 Rogaška Slatina
- 23 Terme Olimia
- 24 Terme Čatež